

СТРУКТУРА І МОТИВАЦІЯ АВТОРСЬКИХ НАЙМЕНУВАНЬ СТРАВ У ПОВІСТІ МАРІЇ МАТІОС КУЛІНАРНІ ФІЛІ

ЛЮДМИЛА ШИТИК

Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького, Черкаси – Україна
l_shytyk@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0001-5941-672X>

ЛЮДМИЛА ЮЛДАШЕВА

Таврійський національний університет, ім. В.І. Вернадського, Київ – Україна
lalimduyl@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-6561-8827>

STRUKTURA I MOTYWACJA AUTORSKICH NAZW POTRAW W POWIEŚCI MARIII MATIOS *KULINARNE FIGLE*

LUDMYŁA SZYTYK

Czerkaski Uniwersytet Narodowy im. Bohdana Chmielnickiego, Czerkasy – Ukraina

LUDMYŁA JUŁDASZEWA

Tawrijski Uniwersytet Narodowy im. Wołodymyra Wernadskiego Kijów – Ukraina

STRESZCZENIE. Proponowany artykuł jest poświęcony badaniu specyfiki strukturalnej i cech motywacji autorskich nazw dań w powieści Marii Matios *Kulinarne figle*. Badanie przeprowadzono w ramach onomazjologii poznawczej, która umożliwia identyfikację mechanizmów językowego znaczenia mentalnego leksykonu na podstawie różnych czynników świadomości. Scharakteryzowano cechy strukturalne autorskich nazw potraw, wyróżniono nomeny jednoskładnikowe, będące prostymi jednostkami sufiksowymi, oraz wieloskładnikowe, które są strukturalnie związane z kombinacjami wyrazów. Wyróżniono i opisano 12 typowych modeli nazw wieloskładnikowych. Zanalizowano powiązania motywacyjne między strukturą onomazjologiczną autorskich nazw potraw a semantyką i fragmentami wiedzy aktywowanymi w procesie nazywania. Stwierdzono, że kulinaryzmy formalnie

i merytorycznie odzwierciedlają wybór motywatorów nazwy: składników, cech smakowych, sposobu przygotowania, dystrybucji lokalnej itp. Motywacja metaforyczna opiera się na przenoszeniu nazwy na podstawie zewnętrznego podobieństwa przedmiotów (kształt, kolor, wielkość), a także na skojarzeniach wartościujących i emocjonalnych. Zarejestrowano nazwy równoległe ze względu na dobór różnych motywatorów.

Słowa kluczowe: powieść Marii Matios *Kulinarne figle*, autorskie nazwy potraw, kulinaryzmy, struktura onomazjologiczna, motywacja, motywator, motywacja metaforyczna

STRUCTURE AND MOTIVATION FOR THE AUTHOR'S TITLES FOR DISHES IN MARIIA MATIOS' NOVEL *CULINARY TRICKS*

LIUDMYLA SHYTYK

Bohdan Khmelnytskyi National University of Cherkasy, Cherkasy – Ukraine

LIUDMYLA YULDASHEVA

Volodymyr Vernadskyi Taurian National University, Kyiv – Ukraine

ABSTRACT. The article is about the structural specificity and features of the motivation of the author's names of dishes in Mariia Matios' novel *Culinary Tricks*. The study was based on the specificity of cognitive onomasiology, which enables the mechanisms of linguistic meaning of the mental lexicon of various components of consciousness to be identified. The article describes the structural features of author's titles of dishes, single-component nomen, which are simple suffix units, and multi-component, which are structurally related to word combinations. Twelve typical models of multi-component titles are singled out and described. The motivational connections between the onomasiological structure of the author's titles of dishes are analyzed, as well as the semantics and fragments of knowledge activated in the process of naming. It was found that 'culinaryisms' formally and meaningfully reflect the choice of motivators of the names: ingredients, taste characteristics, method of preparation, local distribution, etc. Metaphorical motivation is based on transferring the name based on the external similarity of objects (shape, color, size), as well as on evaluative and emotional associations. Parallel titles based on the choice of different motivators have been recorded.

Keywords: Mariia Matios's novel *Culinary Tricks*, dishes, culinaryisms, onomasiological structure, motivation, motivator, metaphorical motivation

Назви їжі, або кулінаризми, відображають різні мотиваційні зв'язки між їхньою ономасіологічною структурою, семантикою і фрагментами знань, активізованих у назвах. Вони є не тільки особливим елементом лексики, відображенням реакції на суспільні процеси, показником культурного стану суспільства загалом, а й способом актуалізації психоментальних фрагментів

етнічної свідомості. З огляду на це, вивчення назв страв важливе не тільки в аспекті традиційного підходу до проблем ономазіології, але й у ракурсі перспективного напрямку сучасної лінгвістики – когнітивної ономазіології.

Вагомими для нашого дослідження стали праці української лінгвістики О. Селіванової [Селіванова 1999; Селіванова 2000], які вможливають вивчення механізмів мовного означення ментального лексикону на підставі різних складників свідомості. Для з'ясування специфіки авторських інновацій залучено праці Г. Вокальчук [Вокальчук 2003] та Л. Мініч [Мініч 2020].

Українська кулінарна лексика різновекторно поставала об'єктом дослідження багатьох науковців. Зокрема, назви їжі та напоїв у східнопоміських говірках описав О. Осирко [Осирко 2018], назви їжі й кухонного начиння в українських карпатських говорах – Е. Гоца [Гоца 2001], Л. Шитик та Л. Юлдашева зацентували увагу на репрезентантах лінгвокультурного поля КАВА [Шитик, Юлдашева 2021] тощо. „Кулінарна проза” Марії Матіос перебувала в полі зору як літературознавців (студії С. Ковпик [Ковпик 2017; Ковпик 2018], Л. Рєви-Лєвшакєвої [Рєва-Лєвшакєва 2018]), так і мовознавців (С. Поворознюк [Поворознюк 2014] та ін.). Однак структурні особливості та специфіка мотивації авторських найменувань страв у повісті *Кулінарні фіглі* ще не були окремо проаналізовані, що й зумовлює актуальність наукового пошуку. Корпус кулінаризмів, використаних у творі Марії Матіос, – це мікс традиційної української кулінарної лексики із залученням діалектизмів та створених авторських номенів.

Мета дослідження полягає у вивченні структурних особливостей та мотиваційних зв'язків між ономазіологічною структурою авторських назв страв та семантикою і фрагментами знань, активізованих у процесі найменування.

Як слушно зауважує С. Філоненко, „кулінарна проза” відображає „популяризацію гастрономічного дискурсу в сучасній масовій культурі і спрямована на реабілітацію чуттєвого світу людини, яка мислиться як шлях до національного зцілення. Кулінарні есе узагальнюють життєвий досвід молодого покоління українців, актуалізацію цінностей свободи, поваги до індивідуальності, комфорту й насолоди від життя” [Філоненко 2014: 142]. Кулінаризми, щедро розсипані на сторінках книги *Кулінарні фіглі*, створюють той особливий експресивний дух, що притаманний українському слову. З-поміж досліджуваного матеріалу виокремлено традиційні назви страв західноукраїнської кухні та авторські найменування Марії Матіос, у яких письменниця особливо яскраво зуміла передати власний неповторний творчий потенціал і виражальні можливості мови.

Більшість кулінаризмів виникла як наслідок вторинної мотивації. Аналіз структури авторських найменувань страв дає підстави вирізняти нечисленні однокомпонентні лексеми та значну частку багатокомпонентних найменувань. Віддієслівні й відіменникові похідні представлені суфіксальними утвореннями *сповиванці, краплики, мурашник*. Одна назва страви – композит

жовторотик – утворена способом основословоскладання, за якого актуалізовано семи обох коренів.

Особливої уваги заслуговує найменування *шури-мури*, значення якого не мотивоване семантикою окремих компонентів і сприймається як єдине поняття, а тому друга частина не є прикладкою. Слово означає „любовні справи, пригоди” [СУМ 1980, т. 11: 565]. В українській мові іменник виник у ХІХ ст. як переоформлення французького словосполучення *cher amour* („дороге кохання”). На той час у мові вже було вживане слово *шури-мури*, яке прийшло з тюркських мов (тур. *şitir* – „мішанина”). Оскільки звучання французького словосполучення й тюркізму подібні, то значення вислову *cher amour* нашарувалося на вже відоме слово *шури-мури*.

У назві *равлик-навлик* семантика другої частини розмита. Лінгвістичні праці подають кваліфікацію компонента *навлик* як прикладки, хоч, на наш погляд, таке трактування дещо умовне, оскільки цей складник, імовірно, виник унаслідок фонетичного переоформлення слова *равлик*, що збіглося з демінутивною формою чоловічого імені *Павлик*, закріпившись як постійний компонент назви, чому посприяло і їхнє римування. Очевидно, Марія Матіос використала вже відому назву.

Юкстапозити як синкретичні утворення, перехідні між композитами і словосполученнями, виникають за моделлю $N_1 + N_1$, другий компонент якої може характеризувати перший: *помідори-сливки*, *абрикосівка-матіосівка*, *баклажани-калачики*, *кулеши-мамалига*. Другий складник цих назв слугує означенням і вказує на форму (як сливки, як калачики), чи авторство (виготовлене Марією Матіос), чи поєднання властивостей двох страв (*кулешу й мамалиги*).

Окреме місце посідають назви, основу яких становлять фразеологізми: *проковтнеш пальці*, *пальчики оближеш*. За своєю будовою вони нагадують словосполучення (**Verb** + N_2 або N_2 + **Verb**), але їхній зміст не відповідає поєднанню значень складників, а за своїм номінативним статусом дорівнює одному слову – *смачно*.

Словосполучення, як і слово, постає номінативним засобом мови, його вживають для називання предмета, явища, процесу. Більшість найменувань страв – багатокомпонентні, за своєю структурою вони співвідносні зі словосполученнями, що утворені за типовими моделями, зокрема:

1) **Adj** + **N**: „простий непохідний прикметник + простий непохідний іменник” (*швидкий десерт*, *пікантна морква*, *червоний борщ*); „простий непохідний прикметник + простий похідний іменник” (*пікантні дольки*, *пікантні сині*); „простий похідний прикметник + простий непохідний іменник” (*розтіцька картопля*, *трояндове серце*, *кабачкова ідилія*); „простий похідний прикметник + простий похідний іменник” (*сирний завиванець*, *любовний гачок*, *дамські пальчики*); „похідний прикметник-композит + простий непохідний іменник” (*втихомирене серце*);

2) **Adj + N + Adj** – „простий похідний прикметник + простий непохідний іменник + простий похідний прикметник”: *мамина ікра заморська*;

3) **N₁ + N₂** (де N₂ має значення посесивності) – „простий непохідний іменник + простий непохідний іменник”: *слід ангела, доля ротонди*; „простий непохідний іменник + простий похідний іменник”: *смерть суперниці*;

4) **N₁ + Adj + N₂** – „простий похідний іменник + простий похідний прикметник + простий похідний іменник”: *таємниця капустяної спокуси*;

5) **Part + N₅** – „простий дієприкметник + простий непохідний іменник”: *вражена Амуром*;

6) **N₁ + з/із + N₅**, де N₅ має значення спільності: „простий непохідний/похідний іменник + прийменник з/із + простий непохідний іменник” (*млинци з мозком, суп із кльоцками*); „простий похідний іменник + прийменник + простий непохідний іменник” (*вареники з халвою*);

7) **Adj + N₁ + з/із + N₅** – „простий похідний прикметник + простий похідний іменник + прийменник з/із + простий непохідний іменник”: *солодкий узвар із квасолею*;

8) **N₁ + з/із + N₃** – „простий непохідний іменник + прийменник з/із + простий непохідний іменник”: *желе з кизилу*;

9) **N₁ + з/із + Adj + N₃** – „простий похідний іменник + прийменник з/із + простий похідний прикметник + простий непохідний іменник”: *варення з українських ананасів*;

10) **Adj + N₁ + від + N₂** – „простий похідний прикметник + простий непохідний іменник + прийменник від + простий похідний іменник”: *овочева асорті від Киячки*;

11) **N₁, як N₁** – „простий непохідний іменник + сполучник як + простий непохідний іменник”: *серце, як ружа*;

12) **N₁ + як + Adj + N₁** – „простий непохідний іменник + сполучник як + простий похідний прикметник + простий непохідний іменник”: *серце, як чайна ружа*.

Марія Матіос завжди тяжіє до яскравого, оригінального, образного слова, звідси й назви, що виокремлені зі звичних варіантів номінації: *їжте здорові, любові захочеш, хтозна-що для чоловіка* тощо.

Серед зафіксованих у повісті кулінаризмів 6,56% – прості однослівні найменування, 2,46% – композити, 7,38% – юкстапозити, 3,28% – фразеологізми, а 80,32% одиниць є складними багатослівними найменуваннями з підрядним зв'язком.

Вибір мотиватора для назв страв зі сфери об'єктивних, істинних знань про дійсність передбачає врахування інгредієнтів, смакових характеристик, способу приготування, поширення страви на певній території тощо. Привертають увагу найменування, які вказують на їхню характеристику. Структура цих кулінаризмів відображає їхнє значення: *гусянка* – густе молоко, а *мочан-*

ка – страва, яку мочають. Окрему групу становлять назви страв, у яких є вказівка на сировину (м'ясо, овочі, додаткові інгредієнти). Фабрикатив актуалізований у найменуваннях *соєві котлети, кабачкове варення*, оскільки їхнім основним інгредієнтом є соя, кабачки. Значна кількість кулінаризмів містять додатковий компонент, напр.: *млинці з мозком, солодкий узвар із квасолею, суп із кльоцками, вишнева наливка*. У перших трьох назвах додатковий компонент являє собою прийменниково-відмінкову словоформу $з/із + N_s$, в останньому цю функцію виконує відносний прикметник *вишнева*.

Для кулінаризма *баклажани* характерне метонімічне перенесення назви овоча на назву страви. В інших найменуваннях акцентовано на способі приготування (квашене, печене, консервоване, товчене): *запечена у фользі риба, консервовані лопатки, помідори стерилізовані, квашені огірки, товчена квасоля*. Спосіб приготування відображено й у назвах *відбивні звичайні, фаршировані бублики*. Саме слово *відбивні* виникло як наслідок субстантивації дієприслівника, а отже, має ознаки процесу чи дії. *Фаршировані* – поєднує ознаку та дію (від *фарширувати*) і водночас демонструє наявність додаткового складника – фаршу. Компонент страви і спосіб приготування відображено в назвах *начинка солодка* та *начинка швидкісна*.

У найменуваннях деяких інших страв наявна вказівка на їхніх творців, напр.: *абрикосівка-матіосівка, квашені зелені помідори від Клави, овочеve рагу від Киячки, паштет Катерини* (поетеси Катерини Міщенко) тощо. Додавання прізвищ, прізвиць та імен до відомих назв страв засвідчує оригінальність кожного з рецептів приготування й надає особливої виразності самій назві.

Для багатьох традиційних кулінаризмів характерна вказівка на місце появи або поширення того чи того рецепта (*котлети по-київськи, український борщ*). Лексеми на позначення таких якостей страв і харчів, які залежать від місця й умов харчування, а також від місця виготовлення, подавання та споживання страв, виокремлені як „глютонічні топоси” [Ковпик 2018: 78]. За цією моделлю утворено назву *розтіцька картопля*, ономасіологічна структура якої містить вказівку на локатив: тобто це картопля, яка приготовлена за рецептом, відомим у селі Розтокаx. Найменування *привіт із Америки* засвідчує те, що рецепт приготування отриманий від подруги зі Сполучених Штатів (у мотивації кулінаризма також наявний метафоричний компонент). У назві „цифрового” рецепта *6 на 6* використано об'єктивну ознаку, адже в складі страви передбачено такі інгредієнти: 6 штук болгарського перцю, 6 баклажанів, 6 цибулин і 6 помідорів.

Репрезентовані найменування страв указують не тільки на окремі фрагменти відображеної в них дійсності, а й демонструють особливе вміння автора помічати такі густативні характеристики, які виокремлюють їх із низки подібних, та застосовувати для створення оригінальних найменувань.

Одним з основних прийомів пізнання об'єктів дійсності, їхнього найменування, створення нових образів і породження нових значень слугує метафора, що виконує когнітивну, номінативну, художню і змістову функції [Селіванова 1999: 22]. Аналіз і порівняння прямого та переносного значень дають підстави констатувати, що метафора загострює увагу на окремій семантичній рисі основного значення, якою можуть бути зорові образи (форма і колір).

Низка найменувань страв є наслідком уподібнення за формою: *дамські пальчики* – страва з тіста у вигляді довгих паличок, що нагадують жіночі пальчики. Аналогічно можна пояснити назву тістечка «*пальчики*». *Чайна ружа* – м'ясний рулет у формі троянди, якому надають жовтого кольору яйця, звідси й подібність із чайною ружею (трояндою). Асоціації з трояндою викликають назви солодкого тістечка *троякі ружі*. Компонент *трояка* в цій назві з'явився під впливом колись сказаного бабусею: *Щастя навіть із коханим – воно різне, воно трояке* [Матіос 2009: 74], тому й троянди різні – із цукровою пудрою, кизилловим варенням та калиною. Інша страва – скручені консервовані баклажани – також отримала назву внаслідок перенесення за схожістю: *баклажани-калачики*. Подібність за формою лежить в основі назви екзотичної страви *гуцульські постолі: маленькі, менші ніж 36 розміру, завдовжки, як Ваш мізинний палець, м'ясні трубочки, одну сторону яких акуратно, як Ваш мізинний палець, треба закрутити* [Матіос 2009: 187].

Базою для метафоризації слугує форма у назві торта *куринь*. Трубочки, начинені сливою чи вишнею, складають шарами від 7 до 1. Остання трубочка – дах куреня. Письменниця радить: *Для повноцінного вигляду цього солодкого житла прикріпіть зверху якийсь флюгер із тіста чи півник на паличці* [Матіос 2009: 81]. Торт *кучерявий Амур* отримав таку назву, бо його останній білий корж зроблений у вигляді кучерявої голови. Торт *мурашник* нагадує житло мурашок: *солодке добро акуратно викласти гіркою, посипати маком, горіхами й натертим шоколадом* [Матіос 2009: 87]. В основі появи назви торта *сади Семіраміди* також зорова подібність – наявність багатьох ярусів.

Страви, у назвах яких є слово *гердан* („прикраса із намиста”), викладають у формі цієї прикраси: *гуцульський гердан, пурпуровий гердан, гердан золотий*. Назви двох останніх умотивовані кольорами продуктів: для *пурпурового гердану* беруть буряк, а для *золотого* – кукурудзу.

Краплики демонструють перенесення назви за розміром: це маленькі, міні-мініатюрні пельмені не із м'ясним фаршем, а з пропущеними через м'ясорубку відвареними й заправленими підсмаженою цибулею грибами [Матіос 2009: 181]. Перенесення за розміром і формою є основою для появи назви *мізинці з мозком та слід ангела* (крихітні тістечка у вигляді сліду).

Основою мотивації, ґрунтованої на зорових образах, є також колір. Зіставлення за кольором і формою лягло в основу появи назви страви, яка

прикрашена відповідно сформованими шматочками вареної моркви, – *огненна орхідея*.

Для багатьох авторських найменувань, зафіксованих у повісті Марії Матіос *Кулінарні філі*, характерний оцінно-емоційний компонент. Створюючи назви, авторка з багатьох відчуттів зосереджується тільки на найзначущіших для неї. Із приємним смаком асоціюється кохання, а позитивна оцінка в нашій свідомості пов'язана з насолодою, отриманою від кохання. Звідси й назви *любові захочеш*, *любовний гачок*. Аналіз найменування *любовний гачок* демонструє низку асоціативних перенесень: гачок асоціюється з рибою, а отже, у страві рибу беруть без голови: *любов – це безголова штука* [Матіос 2009: 66]. У кулінаризмі також відчутна кореляція з фразеологізмами *закинути гачок*, *ловитися на гачок*. Експресивну назву *шури-мури* Марія Матіос використовує на позначення страви, яка допоможе привернути увагу чоловіка.

Серце як загальноновизнаний символ кохання постає складником назв *серце закоханого*, *втихомирене серце*, *трояндове серце*. У найменуваннях *серце закоханого* та *трояндове серце* оцінно-емоційний компонент межує з метафоричним образним: страви сформовані у вигляді серця. Натомість у назві *втихомирене серце* наявна метонімічна мотивація – перенесення назви продукту (*серце*) на страву.

Влучним образним кулінаризмом є *таємниця капустияної спокуси*. В основі його найменування винесено інгредієнт страви – листя капусти; таємниця, тобто щось приховане, бо призначення капустияного листя – ховати свинячі реберця; і нарешті, слово *спокуси* відображає зв'язок із коханням: значення, закладене в назві, – загадкова смачна їжа, здатна спокусити чоловіка.

Кулінаризм виникає залежно від того, який фрагмент дійсності обрано як мотиватор для появи назви, тому для тієї самої страви можуть бути створені різні назви, що зумовлює появу синонімів: *слід ангела – равлик-павлик; сповивані капустияним листям свинячі реберця – таємниця капустияної спокуси; ахіллесова п'ята чоловіка – горішки з долини чорних троянд; проковтнеш пальці – привіт із Америки* тощо.

Отже, авторські найменування страв у повісті Марії Матіос *Кулінарні філі* генетично та структурно неоднорідні. У межах цієї лексико-семантичної групи виокремлено традиційні назви страв західноукраїнської кухні й авторські новотвори, у яких письменниці вдалося поєднати власний неповторний творчий потенціал і виражальні можливості мови. Створюючи авторські назви, Марія Матіос свідомо вибирає певну модель як засіб вираження нового змісту. Незвичність форми слова, його оригінальність, новизна здатні зацікавити читача й залучити до процесу розшифрування коду, прихованого в новій назві.

Серед авторських кулінаризмів диференційовано однокомпонентні нomenи, що являють собою прості суфіксальні одиниці й складні (композиції і юкстапозити), та багатокомпонентні, які структурно співвідносні зі сло-

восполученнями. Письменниця переважно використовує багатокомпонентні словосполучення-найменування, оскільки це дає змогу вирізнити страви з-поміж інших, вербалізувати декілька властивостей об'єкта. Виокремлено й описано 12 типових моделей багатокомпонентних назв. Особливе місце посідають назви, створені на основі фразеологізмів, що дають змогу образно й виразно констатувати факти дійсності. 6,56% зафіксованих кулінаризмів – прості однослівні найменування, 2,46% – композити, 7,38% – юкстапозити, 3,28% – фразеологізми, а 80,32% одиниць є складними найменуваннями з підрядним зв'язком.

У кулінаризмах формально і значеннєво відображено вибір мотиваторів найменування – інгредієнти, смакові характеристики, спосіб приготування, локальне поширення тощо. Метафорична мотивація ґрунтована на перенесенні назви за зовнішньою схожістю предметів (формою, кольором, розміром), а також на оцінно-емоційних асоціаціях. Виникнення паралельних назв, що спричинює появу синонімічних зв'язків у межах досліджуваної лексико-семантичної групи, зумовлене вибором різних мотиваторів.

Аналіз мотиваційних процесів кулінаризмів дає змогу реконструювати специфіку творення номінативних одиниць, проникнути в образно-асоціативні механізми етносвідомості, відтворити витоки культури, психології етносу. У перспективі передбачаємо дослідити сприйняття та ставлення носіїв мови до різних назв.

Список використаної літератури

- Вокальчук Г.М., *До питання про історію дослідження okazіональних лексичних новотворів в українському мовознавстві*, [в:] „Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія: Філологія”, 2003, вип. 5, с. 14–18.
- Гоца Е.Д., *Назви їжі й кухонного начиння в українських карпатських говорах*, дис. ... канд. філол. наук, Ужгород, 2001.
- Ковпик С.І., *Поетика густативів (на матеріалі сучасної української прози)*, Київ: „НВП Інтерсервіс”, 2018.
- Ковпик С., *Поетика густативів у повісті Марії Матіос „Кулінарні фіглі”*, [в:] *Філологічні студії*, зб. наук. праць, гол. ред. Ж.В. Колоїз, Кривий Ріг: ФОП Мариниченко С.В., 2017, вип. 16, с. 351–358.
- Мініч Л., *Okazіоналізми як основа синергетики ідіостилію Миколи Вінграновського*, [в:] „Studia Ukrainica Posnaniensia”, 2020, т. VIII/2, с. 45–55.
- Оскірко О.П., *Назви їжі та напоїв у східноpodільських говірках*, дис. ... канд. філол. наук, Умань, 2018.
- Поворознюк С.І., *Лексико-фразеологічні засоби експресивності у „Кулінарних фіглях” Марії Матіос*, [в:] „Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова: зб. наук. праць”, серія 8: Філологічні науки (мовознавство і літературознавство), 2014, вип. 5, с. 247–254.

- Рева-Левшакова Л.В., *Густативний код роману „Фуршет” („Кулінарні фігли”) Марії Матіос, Харчові традиції – ментальний код нації*, ред. Г.І. Віват, Одеса: ВМВ, 2018, [в:] Електронний ресурс: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/27133>.
- Селиванова Е.А., *Когнитивная ономазиология*, Киев: Изд-во Фитосоциоцентр, 2000.
- Селиванова О.О., *Когнітивний аспект дослідження явища мотивації*, [в:] „Лінгвістичні студії”, 1999, вип. 3, с. 21–28.
- Словник української мови*, в 11 томах, ред. І.К. Білодід, т. 11, Київ: Наукова думка, 1980, с. 565.
- Філоненко С., *Література плюс кулінарія: формування нового жанру масового письменства*, [в:] „Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету”, 2014, вип. 1, с. 141–151.
- Шитик Л.В., Юлдашева Л.П., *Репрезентанти лінгвокультурного поля КАВА в українській мові*, [в:] *Запорізькі філологічні читання*, матеріали Всеукраїнської наукової конференції (11–12 листопада 2021 року), Львів–Торунь: Liha-Pres, 2021, с. 148–150, електронний ресурс: <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/book/164>.

Spysok vykorystanoi literatury [References]

- Vokalchuk H.M., *Do pytan'nia pro istoriiu doslidzhennia okazionalnykh leksychnykh novotvoriv v ukraïnskomu movoznavstvi* [To the question of the history of the study of occasional lexical innovations in Ukrainian linguistics], [v:] „Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu im. M. Kotsiubynskoho. Seriiia: Filolohiia”, 2003, vyp. 5, s. 14–18.
- Hotsa E.D., *Nazvy yizhi y kukhonnoho nachynn'ia v ukraïnskykh karpatskykh hovorakh* [Names of food and kitchen utensils in Ukrainian Carpathian dialects], dys. ... kand. filol. nauk, Uzhhorod, 2001.
- Kovpik S.I., *Poetyka hustatyviv (na materialy suchasnoi ukraïnskoï prozy)* [Poetics of gustatives (on the material of modern Ukrainian prose)], Kyiv: „NVP Interservis”, 2018.
- Kovpik S., *Poetyka hustatyviv u povisti Marii Matios „Kulinarni figli”* [Poetics of the Gustavits in the novel “Culinary Figli” by Maria Matios], [v:] *Filolohichni studii*, zb. nauk. prats, hol. red. Zh. V. Koloiz, Kryvyi Rih: FOP Marynychenko S.V., 2017, vyp. 16, s. 351–358.
- Minich L., *Okazionalizmy yak osnova synerhetyky idiostyliu Mykoly Vinhranovskoho* [Occasionalisms as the basis of synergy of Mykola Vinhranovsky's idiosyle], [v:] „Studia Ukrainica Posnaniensia”, 2020, t. VIII/2, s. 45–55.
- Oskyrko O.P., *Nazvy yizhi ta napoiv u skhidnopodil'skykh hovirkakh* [The names of food and drinks in the East Podolian dialects], dys. ... kand. filol. nauk, Uman, 2018.
- Povorozniuk S.I., *Leksyko-frazeolohichni zasoby ekspresyvnosti u „Kulinarnykh figliakh” Marii Matios* [Lexical and phraseological means of expressiveness in the “Culinary figli” by Maria Matios], [v:] „Naukovyi chasopys NPU im. M.P. Drahomanova: zb. nauk. prats”, seriiia 8: *Filolohichni nauky (movoznavstvo i literaturoznavstvo)*, 2014, vyp. 5, s. 247–254.

- Reva-Lievshakova L.V., *Hustatyvnyi kod romanu „Furshet” („Kulinarni fihli”) Marii Matios* [*Gustatory code of the novel „Furshet” („Culinary figli”) by Maria Mathios*], Kharchovi tradytsii – mentalnyi kod natsii, za zah. red. H.I. Vivat, Odesa: VMV, 2018, [v:] Elektronnyi resurs: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/27133>.
- Selyvanova E.A., *Kohnytyvnaia onomasyolohyia* [*Cognitive onomasiology*], Kyev: Izd-vo Fytosotsyotsentr, 2000.
- Selivanova O.O., *Kohnityvnyi aspekt doslidzhennia yavlyshcha motyvatsii* [*Cognitive aspect of the study of the phenomenon of motivation*], [v:] „Linhvistychni studii”, 1999, vyp. 3, s. 21–28.
- Slovyk ukrainskoi movy* [*The Ukrainian Language Dictionary*], v 11 tomakh, red. I.K. Bilodid, t. 11, Kyiv: Naukova dumka, 1980, s. 565.
- Filonenko S., *Literatura plius kulinariia: formuvannia novoho zhanru masovoho pysmenstva* [*Literature plus cooking: the formation of a new genre of popular writing*], [v:] „Naukovi zapysky Berdianskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu”, 2014, vyp. 1, s. 141–151.
- Shytyk L.V., Yuldasheva L.P., *Reprezentanty linhvokulturnoho polia KAVA v ukrainskii movi* [*Representatives of the linguistic and cultural field of COFFEE in the Ukrainian language*], Zaporizki filolohichni chytannia, materialy Vseukrainskoi naukovoï konferentsii (11–12 lystopada 2021 roku), Lviv–Torun: Liha–Pres, 2021, s. 148–150, [v:] Elektronnyi resurs: <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/book/164>.

Використане джерело

Матіос М., *Кулінарні фігли*, Львів: Піраміда, 2009.

Vykorystane dzherelo [References]

Matios M., *Kulinarni figli* [*Culinary figli*], Lviv: Piramida, 2009.

